

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

За контролната дейност на Инспектората на МО през 2013 г.

Отчетният доклад за контролната дейност на Инспектората на Министерството на отбраната през 2013 г. е изготвен на основание на утвърдения от министъра на отбраната Правилник за дейността на Инспектората на Министерството на отбраната и в съответствие с изискванията на чл. 106 от ЗОВСРБ, регламентиращ функциите и задачите на Инспектората.

С цел осигуряването на своевременно, обективна и точна информация относно дейността на административните звена от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия, през отчетния период Инспекторатът извърши общо 134 проверки, от които 5 комплексни, 5 тематични, 3 контролни, 1 внезапна и 120 проверки по сигнали, жалби и заявления от военнослужещи и цивилни служители (от тях 50 проверки на място и 70 проверки по документи). Изготвени са 58 доклада до министъра отбраната за резултатите от извършените проверки, в които са направени 204 предложения за отстраняване на допуснатите слабости и недостатъци.

В процеса на контролната дейност бяха проверени 3 дирекции от администрацията на Министерството на отбраната, 9 от структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и 25 структури от Българската армия (от военно формирование до Щаб на вид въоръжени сили и Съвместно командване на силите).

Министерството на отбраната и Българската армия реализират своите функции и изпълняват задачите си в изключително динамична среда, налагаща бързи промени в нормативните и административните актове.

В тази връзка по предложение на Инспектората на МО бяха изменени и допълнени редица наредби, инструкции и заповеди на министъра на отбраната, с които се поставят на законова основа и се уреждат нормативно проблемни въпроси, свързани с условията, размерите и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения за работа, при специфични условия на труд, осигуряването на безплатна храна, реда за разпределяне на служебното време на военнослужещите и неговото отчитане извън нормалната му продължителност и определяне на допълнителното възнаграждение за работа над общата продължителност на служебното време и други.

С цел вземането на превантивни мерки в борбата с корупцията, Инспекторатът на МО изготви „Методика за оценка на корупционния риск в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия“. При извършването на проверките през отчетния период Инспекторатът на МО направи анализ и оцени корупционния риск по Методиката в две структури на пряко подчинение на МО (Централно военно окръжие и Военно-географска служба), в командването на Военноморските сили и в едно военно формирование от състава на командването на Сухопътни войски, като направи съответните предложения за превенцията му. Във всички проверени структури въз основа на наличието на приложими за съответната дейност

индикатори за корупционни практики, рискът беше оценен като „нисък“, с изключение на Военно-географската служба, където той беше оценен като „среден“.

По-съществените индикатори за корупционен риск, приложими към дейността на проверените структури, са свързани със:

- субективна невъзможност за проследяване на всички решения и документи, подлежащи на проверка;
- извършване на проверки по изпълнението на договорите за охрана с транспорт от фирмите–изпълнители;
- липса на установена процедура и прилагане на нерегламентирани практики за събиране на суми от изпълнителите по договорите за охрана на войсковите имоти, при констатиране липси и увреждания на имотите и имуществата;
- невключване на експерти от други структури в работата по изготвяне на изходни задания, тактико–технически задания и технически спецификации;
- липса или слабо маркетингово проучване;
- поставяне на необосновани ограничителни условия към участниците в процедурите по ЗОП;
- липсата на компетентност на служителите, които се занимават с управлението на проекти, свързани с модернизацията, и са на позиции, свързани със сключването и управлението на договорите;
- проява на тенденциозност и субективизъм при освобождаването на служители, както и на формално прилагане на Закона за държавния служител при назначаването на държавни служители.

С цел извършването на анализ и оценка на ефективността на дейността на администрацията на МО, Инспекторатът на МО изготви „Вътрешни правила за анализ и оценка на ефективността на дейността на администрацията“. По критериите, определени в тези Вътрешни правила, Инспекторатът извърши проверка в дирекция „Инвестиции в отбраната“. В резултат на проверката се констатира, че дирекцията е структурирана в съответствие с възложените й функции и задачи, но не притежава изискващото се равнище на административен капацитет за подпомагане на министъра на отбраната, при провеждането и контрола на изпълнението на политиката по придобиване на отбранителни продукти. При проверката бяха констатирани редица нарушения при подготовката на документацията и провеждането на процедурите по договорите за обществени поръчки: пропуски при изготвянето на документацията, поставяне на ограничителни условия, на които нито един от кандидатите не може да отговори, включително производителят, неясноти в изискванията към участниците, пропуски при провеждане на процедурите и при оценката на постъпилите оферти, промяна в първоначално договорените условия и, договаряне на нереалистични срокове за изпълнение на договорите. Беше констатирано също така, че създадената организация за контрол по сключените договори е неефективна и не осигурява защита на интересите на Министерството на отбраната.

В Българската армия процесът по освобождаване от излишните въоръжения и боеприпаси и тяхната търговска реализация, утилизация или унищожаване се извършва с изключително бавни темпове. Излишните количества заемат много

складови площи и изискват допълнителни ресурси за поддържането на хранилищата в безопасно техническо състояние и за охраната им.

Постоянното удължаване на сроковете за изпълнение на договорите за търговска реализация води до невъзможност складовите бази да се освобождават и впоследствие да се разформироваат. Не е решен въпросът с реализирането на сметите от употреба специални горива за Българската армия. Поради недостиг на финансови средства и резервни части не се извършва периодично ремонт на въоръжението. Пътните транспортни средства на военните формирования от Българската армия за превоз на личния състав са физически и морално остарели. Не достигат акумулаторни батерии, гуми, резервни части и агрегати. Това увеличава риска от пътнотранспортни произшествия.

За поредна година във филиалите за осигуряване с униформено облекло и друго вещеве имущество в БА продължава да не постъпва ритмично, според сезона, необходимото количество вещеве имущество. Липсват най-търсените размери на облекла и номера на обувки. Тенденция е проблемът да се задълбочава във времето.

В някои структури на МО се подценяват дейностите по назначаването, освобождаването и атестирането на личния състав. При извършената проверка в Изпълнителната агенция „Военни клубове и военно-почивно дело“ през месец април се констатираха случаи на проява на тенденциозност и субективизъм при освобождаването на служители, както и на формално прилагане на Закона за държавния служител, при назначаването на държавни служители. Издавани са заповеди за прекратяване на правоотношенията със служители, както и за налагане на дисциплинарни наказания в противоречие с действащото законодателство, в резултат на което в периода 2010-2013 г. са заведени 35 трудовоправни дела.

През отчетният период от направените проверки се констатираха проблемни въпроси свързани с освобождаването, назначаването и кариерното развитие на военнослужещите. Проблемите са свързани с § 44 и § 45 от Преходните и от заключителните разпоредби към ПМС № 188 от 04.08.2011 г. за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на ЗОВСРБ. Военнослужещите, които са завършили граждански висши училища и не притежават професионална квалификация „офицер“, придобита във висши военни училища не могат да бъдат назначавани на вакантна офицерска длъжност и повишавани във военно звание. В тази връзка следва да се преразгледа и Раздел II от ППЗОВСРБ, който регламентира реда за приемане на военна служба.

Към настоящият момент все още не е изготвена нормативна уредба за приоритетно устройване с жилища под наем, които са част от жилищния фонд на Министерството на отбраната, на военнослужещи и цивилни служители с доказано утежнено социално или здравословно положение.

В изпълнението на секторна мярка № 4, заложена в Плана за действие за превенция и противодействие на корупцията (октомври – декември 2013 г.), през месец ноември Инспекторатът извърши извънпланова тематична проверка на процедурите по подаване, съхраняване и поддържане на регистъра на декларациите по чл. 12 от Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (ЗПУКИ) от лицата, заемачи публични длъжности в

администрацията на МО, ръководители на структури на пряко подчинение на министъра на отбраната и органи на управление и контрол в търговски дружества, в които министърът на отбраната упражнява правата на едноличен собственик на капитала. Анализът на данните от проверката показва, че броят на служителите, които не са подали декларации по чл.12, т.1 е 206, а по чл.12, т.2 – 51.

Анализът на констатациите от проверката показва, че формално се изпълняват изискванията на чл. 12 от ЗПУКИ и чл. 188 от ЗОВСРБ, като не се подават изискуемите декларации за настъпили промени в обстоятелствата по т. 1 или т. 2 и не се отбелязва датата на подаване на декларацията. Установените проблемни въпроси и пропуски са в резултат от липсата на актуален вътрешноведомствен акт, регламентиращ организацията на работа на съответните административни звена, отговорни за пълното и своевременно прилагане на законовите изисквания, във връзка с декларирането на несъвместимост и наличие на конфликт на интереси.

През отчетния период има регистрирани 1 сигнал и 3 искания са за проверка на конфликт на интереси. Сигналът и исканията за установяване на конфликт на интереси бяха изпратени до Комисията за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (Комисията) с необходимите доказателства, с цел разглеждане и вземане на решение. С решения № 192/23.05.2013 г., № 266/24.09.2013 г. и № 314/11.11.2013 г. Комисията е прекратила производството по три преписки, тъй като не е установила конфликт на интереси, поради липса на данни за извършено нарушение на разпоредбите на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси.

В хода на инспекционната дейност през 2013 г. в МО, структурите на пряко подчинение на МО и БА се установиха следните тенденции:

- ◆ Продължава констатирането на случаи, при които има нарушение на трудовото законодателство от страна на работодателите, свързани с възникването, възстановяването и прекратяването на трудовите правоотношения с цивилните служители;

- ◆ Някои структури от МО и БА не са комплектувани с достатъчен брой експертни длъжности за провеждане на процедури и сключване на договори за възлагане на обществени поръчки, което води до забавяне или отмяна процедурите;

- ◆ Създадената организация за контрол на сключените договори от различни структури от МО е неефективна и не осигурява адекватна защита на интересите на Министерство на отбраната;

- ◆ Усложнената административна процедура по определяне на наематели в жилищния фонд на МО, недобрата организация на документооборота и движението на преписките през различните регионални звена и административни нива на управление и структури водят до значително забавяне на процедурите по предлагане, определяне и настаняване на военнослужещи и цивилни служители и до неизползване, за неоправдано дълги периоди на годни жилищни помещения;

- ◆ Процесът по освобождаване от излишните въоръжения и боеприпаси и тяхната търговска реализация, утилизация или унищожаване се извършва с изключително бавни темпове. Излишните количества заемат много складови

площи и изискват допълнителни ресурси за поддържането на хранилищата в безопасно техническо състояние и за охраната им.